

μῶν δὲ αὐτῶν ἐχαράχθησαν αἱ ἡμορφοὶ εἰκόνες τῶν ἀοράτων ὄντων. Τοῖς εἰρημένους προσθετέον τὴν βύσσον (πιθανῶς τὸν δενδροφύλῃ βάμβακα), ἣν αἱ ἱέρειαι τῆς Ἀφροδίτης μετεχειρίζοντο ἐν τοῖς ὑψάσμασιν αὐτῶν¹, καὶ τὸν στύρακα, οὗ τὴν ἀρωματώδη ῥητίνην οἱ Φοίνικες εἶχον κομίζει εἰς Ἑλλάδα ἐκ τῆς Ἀραβίας, πρὶν ἢ Κρήτες ἄποικοι ἐγκλιματίζωσιν αὐτὸ τὸ δενδρίον ἐν Βοιωτίᾳ². Τῇ ἑλληνικῇ λατρείᾳ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἀπέβαινον τὰ ἀρώματα τῆς Ἀνατολῆς.

Τὸ ἀνόμοιον τοῦτο ἄθροισμα θεῶν καὶ λατρειῶν συνεχωνεῦθη ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος εἰς συμπαγές τι ὅλον, ὅπερ ἐμφανίζεται ἡμῖν καθ' ὁλοκληρίαν συμπληρωμένον καὶ οὕτω καλῶς τῇ ἐθνικῇ σφραγίδι δεσμησμένον, ὥστε μόλις δύναται τις νὰ διῇ τῇδε κάκεισε ἴχνη τινὰ τῆς βαθυπιδὸν ἐξεργασίας, ἐξ ἧς προήλθε.

Ἡ ἡρωικὴ παράδοσις διδάσκει ἡμᾶς πλείονα περὶ τῶν ἐποχῶν τῆς ἀρχικῆς ἱστορίας· ἀναπαρίσθησι τὸν χρόνον ἐκεῖνον, καθ' ὃν οἱ αὐτόχθονες Πελασγοὶ ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῆς μονοτονίας τοῦ βίου αὐτῶν, καθ' ὃν ἰδρῦθησαν νέαι λατρεῖαι, καθ' ὃν ἡ δραστηριότης ἠνέφξε νέας ὁδοὺς, καθ' ὃν αἱ κοινωνίαι συνέστησαν ἐπὶ νέων βάσεων, μελλουσῶν ν' ἀσφαλίσωσι τὴν μετέπειτα εὐημερίαν αὐτῶν. Οἱ τῶν θεσμῶν τούτων ἰδρυταὶ εἰσι πρόσωπα ὅμοια τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ μείζονα τὸ σῶμα, μεγαλοπρεπέστερα καὶ τοῖς ἀθανάτοις πλησιέστερα. Οὐδαμῶς εἰσι κενὰ φάσματα, φαντασίας μόνον ἀποκυήματα, ἀλλ' ἐκπροσωποῦσι πράξεις καὶ ἔργα πραγματικά, ἐνδαρκωθέντα καὶ ἀναδιώσαντα παρ' αὐτοῖς. Ἡ τῶν ἡρώων ἱστορία ἔχει βάσιν αὐθεντικὴν· αὐθαίρετον ἐν αὐτῇ ὑπάρχει μόνον ὅτι οἱ μυθογράφοι προσέθηκαν, ὅπως συναρμολογήσωσι τὰς διεσπαρμένας παραδόσεις καὶ εἰσαγάγωσιν εἰς αὐτὰς συστηματικὴν τινὰ χρονολογίαν. Οὕτως ἐξηγεῖται ἂψ ἑνὸς μὲν ἢ ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἡρώων κρατοῦσα συμφωνία, ἂψ ἑτέρου δὲ ὁ πολλαπλασιασμός καὶ ἡ ἀνομοιοσύνη τῶν συμπλεγμάτων, ἅτινα προσωποποιοῦσι τὰς ποικίλας φάσεις τῆς προόδου κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς καὶ τοὺς διαφόρους τόπους.

Τὸ πάντων τῶν προσώπων τούτων δημοτικώτατον ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς Κρήτης μέχρι τῆς Μακεδονίας ἦν ὁ Ἡρακλῆς. Πλὴν σημείων τινῶν, ἐξαγγελόντων τὸν θεόν³, ἐμφανίζεται ἐν γένει ὡς ἦρος, ὅς, δαμάζων τὰς ἀτάκτους τῆς φύσεως δυνάμεις, ἐπέτρεψε τὴν ἀποκατάστασιν κανονικῆς τινος τάξεως πραγμάτων, καὶ εἶναι τὸ δημῶδες σύμβολον τοῦ τοῖς πρώτοις σκαπνεῦσαι τοῦ πολιτισμοῦ ἐπιψυλαχθέντος ἔργου⁴, σύμβολον, ὑπὸ τῶν Φοινίκων τοῖς Ἑλλήσι τῆς Ἀνατολῆς καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατολῆς τοῖς ἐν τῇ Δύσει ἀδελφοῖς αὐτῶν μεταδοθέν. Ἐκεῖ, ἐνθα τυρρηνικαὶ ἰωνικαὶ φυλαὶ ἠνώθησαν τοῖς Τυρίοις πρὸς οἰκισμὸν τῶν ἀποικίων αὐτῶν, ὁ Ἰόλαος ἐμφανίζεται ὡς συστρατιώτης τοῦ Ἡρακλέους⁵, ἐκεῖ, ἐνθα οἱ Ἕλληνες τελείως ἐξουδένωσαν τὴν φοινικὴν ροπὴν, ὁ Τύριος ἦρος μετασχηματίζεις λαμβάνει τὸ ὄνομα τοῦ Θησέως⁶.

1) Ὁ Hehn (ἐνθ' ἀνωτέρω, σ. 106) βύσσον θεωρεῖ τὸ λίνον· τούναντι δὲ Παισανίας (Ε', ε', 2. ΣΤ' κατ'), ὁ ἀποδίδωσι τῷ φυτῷ τούτῳ χαρακτῆρα ὅλως ἐξωτικόν. Ἡβλ. καὶ E. Curtius, *Peloponnesos*, II, 10, ὡς καὶ K. Ritter, *Ueber die geographische Verbreitung der Baumwolle* ἐν τοῖς *Abhandl. d. Berlin. Akad.* Jul 1850 Νοέμβ. 1851.

2) Περὶ τοῦ στύρακος (μοσχοθυμιάματος) τῆς περιχώρου τῆς Ἀλιάρτου, θεωρουμένου ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης ὡς ἐνδείξις τῆς χρητικῆς μεταναστάσεως, ἴδε Πλουτάρχ., Ἀύσανδ., 28. Welcker, *Kretische Colonie in Theben*, σ. 44. Fraas, *Synopsis plant flor class.*, σ. 124.

3) Περὶ τοῦ Ἡρακλέους θεωρουμένου ὡς θεοῦ ἴδε: E. Curtius, *Peloponnesos*, B', 494. Gurlitt, *Tetrap. Alt.* 42. Wachsmuth, *Rhein. Mus.*, XXIV, σ. 45.

4) Ἰδε περὶ τούτων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν.

5) Περὶ τοῦ Ἰολάου ἴδε Movers, *Colonien*, σ. 565 καὶ ἐξῆς καὶ E. Curtius, *Ionier*, σ. 30 καὶ ἐξῆς. Περὶ Ἰολαίδων δὲ, ἀρχαίων οἰκογενειῶν τῶν Θεσπιῶν, πόλεως Ἰωνικῆς, ἴδε O. Muller, *Orchomenos*. 232 καὶ Αἰδοῦρ., Δ', 29 ὡς καὶ C. I. Gr. I, σ. 729. Ὁ Dondorf (*Die Ionier auf Euböia*, 1860, σ. 7) θεωρεῖ τὸν Ἰόλαον πρόσωπον ἄνθρωπον εἰς τὸν κύκλον τῶν ἀνατολικῶν μύθων.

6) Preller, *Criech. Mythol.* II, 285.

Ἐν ταῖς ἰδιαίτῃς τῇ Ἡρακλεῖ ἀφωσιμέναις πόλεσι, τῇ Ἀργεὶ καὶ ταῖς Θήβαις, ἀνεπτύχθη καὶ ὁ μῦθος ἑρρωμενέστερον, περιβαλὼν ἐν τοῖς πλάσμασιν αὐτοῦ τὰς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος. Ὁ εὐρμος τοῦ Ἀργους κόλπος ἦν ὑπὸ τῆς φύσεως προωρισμένος εἰς πρῶτον σημεῖον δυναθείας τῶν ναυτικῶν καὶ τῶν χειρῶν λαόν¹, οὐδὲ ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι τόπος ἔχων πρὸ τῆς γεννήσεως τῆς ἱστορίας οὕτω ποικίλην ἱστορίαν. Τεκμήριον τοῦ λόγου ἅπας ὁ κύκλος τῶν ἐγχωρίων μύθων, ὁ Ἀργος, κομίζων ἐκ Λιθύης τὸ σπέρμα τοῦ σίτου, ἢ Ἰώ, πλανωμένη διὰ πασῶν τῶν θαλασσῶν, ἧς δὲ οἱ τυχοδιώκται ἀπόγονοι, μεταβιβασθέντες εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου, ἐπανέρχονται εἰς τὴν γενέθλιον χώραν μετὰ τοῦ Δαναοῦ, αὐτόχθονος τούτου πατριάρχου, ὃς παρίσταται ὡν ταυτοχρόνως πατὴρ γυνθείας ἑλληνικῆς γενεᾶς καὶ ἰδρυτῆς τῆς λατρείας τοῦ Λυκίου Ἀπόλλωνος, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Φοίνικος Βήλου, ὃς τέλος προσορμίσθει μετὰ τῆς πεντηκοντόρου αὐτοῦ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰνάρχου, ἀπεκάλυψε τοῖς Ἑλλήσι τὴν τέχνην τῆς ναυσιπορίας². Ἡ σύγχυσις τῶν ἰθαγενῶν καὶ ξένων στοιχείων, ἅτινα συνέστησαν τὸν λαόν, εὐρίσκονται ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ προγόνου αὐτοῦ.

Ἡ χώρα ὡσαύτως τῶν Δαναίδων, ἢ ἀνήκει ὁ Ἀγῆνωρ, εἶναι ἢ εἰσαγαγούσα εἰς τὴν Ἀργολίδα τὴν ἱπποφορίαν· ὁ βασιλεὺς Προῖνος, τῇ βοηθείᾳ τῶν Κυκλάπων τῆς Λυκίας οικοδομῶν τεῖχνη, ὁ Περσεύς, πλέων ἐν ξυλίνῃ κιβωτῷ, ὁ Παλαμίδης, ὁ ἦρος τοῦ Ναυπλίου, οἰκοδομηθέντος ἐπὶ μεμινωμένου ἀκρωτηρίου, ὁ εὐρέτης τῆς ναυτικῆς τέχνης, τῶν θάρων, τῶν σταθμῶν καὶ τῶν μέτρων, τῆς γραφῆς, τῆς λογιστικῆς³, πάντα ταῦτα τὰ πρόσωπα, οὕτως ἀνόμοια ἀλλήλων, ἀποδεικνύουσιν ἐν γένει τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ οἱ πρόδοι μετανάσται, οἱ τὸν πόδα ἐπὶ τῆς παράλῃ ταύτης θέντες, ἦσαν ναῦται, ἐλθόντες ἐκ Φοινίκης, Αἰγύπτου, Μικρᾶς Ἀσίας, οἱ δὲ διὰ τῆς δι' αὐτῶν γενομένης ἀποδοχῆς καὶ ἀφομοιώσεως παντοειδῶν νεωτερισμῶν οἱ ἰθαγενεῖς κάτωκοι ριζόθεν, οὕτως εἰπεῖν, μετεμορφώθησαν.

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΥΟ ΛΕΞΕΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΣΑΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ.

Ἦδη, ὅτε λεγεῶνες ὅλοι μαθητῶν κατέλιπον τὰ βάρη τῶν σχολείων, προτίθενται δὲ ν' ἀποδυθῶσιν εἰς παντοῖα ἐπιτηδεύματα, τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἦδη ὅτε ἡ μὲν παγκόσμιος ἱστορία κατέστησε τούτους συγχρόνους [πάσης εὐφυίας καὶ δυνάμεως καὶ συμπολίτας πάντων τῶν ἐθνῶν, ἢ δὲ σπουδῇ τῶν κλαδικῶν γλωσσῶν, τῆς ἑλληνικῆς δηλονότι καὶ λατινικῆς, διεμόρφωσε τὸν νοῦν, ἐλέπτυνε τὴν κρίσιν καὶ ὑψώσε τὸ πνεῦμα εἰς βαθμὸν αὐτενεργείας καὶ αὐτοβουλίας, ἵνα δύνανται νὰ ὑπάγῃσι τὰ παρὰ τῶν ἄλλων λεγόμενα καὶ γραφόμενα ὑπὸ τὴν σμίλιν τῆς ἰδίας κρίσεως καὶ τοῦ ἰδίου ἐλέγχου, εὐκαιρον ἠγούμεθα ὅπως εἰπωμεν αὐτοῖς δύο λέξεις ὡσεὶ ἐν οικογενείᾳ, ἵνα ὑποδείξωμεν ὅτι καὶ αὐτῇ ἐτι ἡ τῶν χειρῶν ἐργασία οὐδαμῶς παρακωλύεται ὑπὸ βαθείας ἐκπαιδεύσεως, ἀλλ' ὅτι τούναντι ὁ ἄνθρωπος τὰ μέγιστα ἀρύεται ἐκ ταύτης βοηθήματα, οἰανδήποτε καὶ ἂν τραπῇ ὁδόν, εἴτε τὴν εἰς τὸ ἐμπόριον εἴτε τὴν εἰς τὴν ἐπιστήμην ἀγούσαν.

Ὁ πατὴρ τῆς μεταγενεστέρας φιλοσοφίας, ὁ βαθύνους Βάκων μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν ὀξυσερκείας ἐντέλλεται τοῖς νέοις κύριον αὐτῶν μέλημα νὰ ἔχωσι τὴν προαγωγὴν, ἀναγράψωσι δὲ

1) Ἰδε περὶ τούτου ἐν τοῖς ἔμπροσθεν.

2) Περὶ τοῦ κύκλου τῶν ἀργείων μύθων ἴδε E. Curtius, *Peloponnesos*, II, 443 καὶ ἐξῆς.

3) *Rhein. Mus.*, 1850, σ. 455.

ὡς ἔμβλημα καὶ σύνθημα αὐτῶν αὐτὴν ταύτην τὴν λέξιν, ἣν ἀνέγραψε καὶ ἡ Αὐστροουγγρική τοῦ Λούδ 'Ατμοπλοϊκή 'Εταιρία Forward, ἥτοι ἔμπρός, διότι ἐν ταύτῃ περιλαμβάνεται συλλυβδὸν πᾶσα ἡ τῆς 'Αρετῆς ἀσκῆσις, ἡ ἐπιμέλεια μετὰ τῆς ἐνεργείας, ἡ δὲ ἐπιμονὴ καὶ ἐπιμέλεια ἴσα δύνανται τῇ Μεγαλοφύᾳ κατὰ τὸν μέγαν μαθηματικὸν Νεύτωνα.

Ἄμα τῇ εἰσόδῳ ὑμῶν ὧν εἰσεῖς τὴν κοινωνίαν εὐρίσσετε πολλοὺς μὲν τοὺς μεμψιμοίρους, οὐχ ἥσσονας δὲ τοὺς ἀπαισιόδοξους, τοὺς διδάξοντας ὑμᾶς ὅτι ἐντὶ βίῳ στεφανοῦνται οὐχὶ οἱ ἱκανοὶ ἢ οἱ ἀληθῆς κεκτημένοι ἀξίαν, ἀλλ' οἱ ὑπὸ τῆς τύχης (?) εὐνοούμενοι, οἱ ἐπὶ πλούτῳ, εὐγενείᾳ, καὶ ὑψηλῷ ἐξέχοντες ὄνοματι, ἢ οἱ ἰσχυροὶ προστάσις τυγχάνοντες, ὅτι προθυμία εἶναι ἢ προσωπὶς τοῦ δόλου ἢ τὸ ἀπατηλὸν κάτοπτρον τῆς εἰλικρινείας, ὅτι παιδεία καλεῖται τὸ ψευδῆς τῆς ἀμαθείας, ὅτι πένια μὲν εἶναι τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀρετῆς καὶ εὐφύας, ὁ Γολγοθᾶς, ἐνθα ἡ κοινωνία καθυλοῖ πᾶν ἐνάρτεον, εὐθὺ καὶ τίμιον αὐτῆς μέλος, πλοῦτος δὲ ἡ μάγος ἐκείνη δύναμις, ἡ δίδουσα εἰς τοὺς ἀφῶνους στρωμνίαν Δημοσθένους, καὶ εἰς τοὺς ἀναλφαβήτους τοῦ Σωκράτους τὴν σοφίαν, εὐρίσσετε, λέγομεν, πολλοὺς τοὺς διδάξοντας ὑμᾶς ὅτι ὁ βίος συνίσταται εἰς ἀπόκτησιν μέσων, ἵνα συντηρῇ τις, δύο ὁραίους ὑπερηφάνους ἀραδικοὺς ἵππους καὶ μίαν ἢ πλείονας γυναικάς, ὅτι φήμῃ εἶναι ἐξ γραμμῶν ἀτμοῦ ἐπὶ βιβλίου ἢ ἐφημερίδος, καὶ ὅτι τέλος τὰ πάντα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπὸ τυφλῆς φέρονται τῆς τύχης, ὡς ὑπ' ἀνέμων τὰ νέφη, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος, ὁ μέγας οὗτος τραπεζίτης, ὁ ἐξοφλῶν πάντα τὰ ἀνθρώπινα, οἶδων δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ μαρμαρίνον πλάκα ἢ ἐξυλινον σταυρὸν, ἐφ' οὗ ἐγγέγραπται ἡ τελικὴ ἐξόφλησις πάσης μετὰ τὸν κόσμον τοῦτου ληψοδοσίας.

Ἴδωμεν ἵδη, ἂν ἔχωνται ὑποστάσεις τὰ φληναφήματα ταῦτα καὶ πόθεν πηγάζει ἡ τῶν πολλῶν ἐν τῷ βίῳ ἀποτυχία.

Ἐντείνοντες ἐν πρώτοις τὴν προσοχὴν καὶ τὸ παρατηρητικὸν ἡμῶν. εὐχερῶς διακρίνομεν ὅτι οἱ οὕτως ἀσεδῶς φιλοσοφοῦντες ἀποτελοῦσι τὴν, ὡς μὴ ὤφελεν, ἀπέραντον ἐκείνην χορείαν τῶν **παραγνωρισθέντων** φιλολόγων, φιλοσόφων, λογογράφων, ρητόρων, ποιητῶν, ἐν κατωτέρᾳ δὲ κλίμακι, ἐμπόρων, τραπεζίτων, ὑπαλλήλων καὶ μεδιτῶν, τὴν χορείαν ἥτοι τῶν Πανδανίων ἐκείνων, οἵτινες οἰκτεροῦσιν ἀνθρωπότητα, ἀρχάς, ιδέας καὶ συστήματα τοῦ ἐν ᾧ βιοῦσιν αἰῶνος, τὴν τῶν πάντων ἐπιδιόρθωσιν ἐκζητοῦντες καὶ ἐνδελεχῶς περὶ τῆς τῶν καθεστῶτων ἀνατροπῆς καὶ τῆς ἐκ βάθρων τῆς κοινωνίας ἀναδιοργανώσεως μεριμνῶντες, καὶ οἵτινες πόθους μόνον καὶ ἐπιθυμίας διηνεκῶς ἐκφράζοντες, οὐδὲν ἕτερον ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν κατῳρθῶσαν ἢ νὰ ἐγείρωσι τὴν περιέργειαν, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ τὸ μειδιᾶν ἐν εὐφρονοῦντων ἐπὶ τῇ ἀόκνῳ ἐμμονῇ καὶ ἰδιαζούσῃ στοργῇ πρὸς πᾶν ὅ τι οὐτοπὸν, ὑπερφύες καὶ θαυμάσιον. Οὗτοι, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν σταδιοδρομίας πᾶσαν συμβουλὴν ὡς παγίδα, καὶ πᾶσαν φιλόφρονα προτροπὴν ὡς ἐχθρικὴν ἐφοδὸν ἐκλαμβάνοντες, παραμένουσιν ἀναλλοίωτοι ἀκίνητοι, ἀκαμπτοι ἐν μέσῳ τοῦ ρεύματος τῆς προόδου τῶν τε κοινωνιῶν καὶ τῶν ἀτόμων, παραγνωρίζοντες ἢ μὴ θέλοντες νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι «τῷ ποιοῦντι καὶ θεὸς συλλαμβάνει» κατ' Εὐριπίδην, ὅτι ἡ ἐν τῷ βίῳ ἐπιτυχία ἐξήρτηται μᾶλλον ἐξ ἀκαμάτου ἀποφάσεως ἢ ἐκ φυσικῆς εὐφύας, ἐξ ἐπιμόνου καὶ καρτερικῆς ἐργασίας ἢ ἐξ ὑλικῆς δυνάμεως, κατὰ τὸν Ἀρκεαίτ καὶ ὅτι τέλος οἱ τῶν μεγάλων ιδεῶν ἀπόστολοι καὶ ὑψηλῶν αἰσθημάτων ἄνδρες, μακρὰν τοῦ νὰ ἀνήκωσιν εἰς ἐξαιρετικὴν θέσιν ἢ προνομιοῦχον ἐν τῇ κοινωνίᾳ τάξιν, ἐκ τοῦ πλῆθους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προήλθον, καὶ κατὰ μυρία παλαίαντες προσκομμάτων, ἤσαντο τὴν νίκην καὶ ἐδρέψαντο τὸν τῆς ἐπιτυχίας στέφανον, ὡς ἐγκαίρως διαγνόντες ὅτι ἡ τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν βαίνουσα χελώνη νικᾷ τὸν ὠκύποδα μὲν πλὴν πολυέλικτον λαγῶν.

Ὁ Γάλλος ἱστοριογράφος De Comines, ὁ κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα περιηγηθεὶς τὴν Γαλλίαν, Ἀγγλίαν, Γερμανίαν καὶ Ρωσίαν, συγγράψας δὲ περὶ μιᾶς ἐκάστης τῶν εἰρημένων χωρῶν, λέγει ὅτι οὐδαμῶθι ἀπέντησε λαόν, ὡς ὁ Ἀγγλικός, καὶ χῶραν ὡς ἡ Ἀγγλία, ἐνθα διέγνω πλείονα ἀσφάλειαν, τὸν κατ' οἶκον βίον εὐδαιμονέστερον, τὰς βιωτικὰς τοῦ πολιτισμοῦ τέχνας ἀνθηροτέρας καὶ τὴν ὅλην τοῦ ἀνθρώπινου συσχετισμοῦ διάταξιν ἐννοιωτέραν καὶ ἀκραιότεραν. Τὴν καθόλου δὲ ταύτην προόδον καὶ εὐθυμερίαν τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ ἀποδίδωσιν εἰς τὴν εἰς ὑπατον

βαθμὸν ἀνεπτυγμένην δραστηριότητα καὶ ἐφ' αὐτὸν πεποιθέντων ἐκάστου Βρετανοῦ. Περὶ τῶν προμνησθέντων δὲ Πανδανίων ἀποφαίνεται ὅτι ἀμαρτάνουσιν εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὸ εἰς ὁ ἀνῆκουσιν ἔθνος πολλῷ πλεον ἢ οἱ στρατηγοὶ ἐκεῖνοι, οἱ ἐν ὥρᾳ μάχης ἐμπνεόντες ἀποθάρρουν εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν διοικούμενα τάγματα.

Οἱ ἐν τῷ βίῳ ἀποτυχάνοντες εἰθίσται νὰ παριστῶσιν αὐτοὺς θύματα τῆς Τύχης ἢ τῆς τῶν ἀνθρώπων κακίας. Ἐν τοῦτοις ὁ δόκτωρ Ζόνδων, ὅστις ἀφίκετο εἰς Λονδίνον, μίαν μόνον ἔχων εἰς τὰ θυλάκια αὐτοῦ λίραν, «Ἄδικα, λέγει, πάντα τὰ τῶν ἀνθρώπων παράπονα διότι οὐδένα ἔργων ἀληθοῦς ἀξίας παραγνωρισθέντα ὑπὸ τῶν συγχρόνων του». ὁ δὲ ποιητὴς Οὐόρδουουρθ τὰ αὐτὰ ἀποφαίνεται: «Θάπτον ἢ βράδιον ἢ εὐ κατηρητισμένην ἀξία γίνεται ὅλην ἀρκεῖ νὰ μὴ περιμένῃ προσκλήσεις πρὸς ἐπιδειξίν· ὁ δὲ τῶν προσόντων χρῆσις ἀποφέρει τὴν εὐδαιμονίαν». Τὰ αὐτὰ συνίστησι καὶ ὁ Θάκερν, λέγων: «Ἄν ὁ ἀνθρώπος εἴχε τὴν ἀκοὴν τῆς ἐλάφου, τὴν ὁσφρησιν τοῦ θηρευτικοῦ κυνός, τὴν ὀρεῖαν τοῦ ἀετοῦ ὄρασιν καὶ τὴν εὐστροφίαν τοῦ πιθήκου, εἰς τί θὰ ὤφελον πάντα ταῦτα ἄνευ τοῦ λογικοῦ;» Ταῦτα πείθουσιν ὅτι οὐχὶ ἡ ὑπαρξὶς προσόντων, ἀλλ' ἡ μετὰ συνέσεως χρῆσις τούτων προσκομίζει τὴν ἐν τῷ βίῳ ἐπιτυχίαν. Ἴδου ὁ λόγος, δι' ὃν καὶ αὐτὴ ἐστὶ ἡ ἐργασία ἐλάκιστα ὠφέλει ἄνευ τῆς λελογισμένης χρήσεως τῶν ἐκ ταύτης καρπῶν, ἰδοὺ ὁ λόγος, δι' ὃν τινες, καίπερ εἰς τὸ ἄρτιον κατηρητισμένοι, εἰς οὐδὲν ὠφελήθησαν, μεταμέλονται δὲ ὅτι δὲν ἐξέμαθόν τινα τέχνην, μείζον προσκομίζουσιν αὐτοῖς κέρδος, ἀλλ' ἐγένοντο ἐπιστήμονες, ἰδοὺ ὁ λόγος τῆς γενικῆς κατακραυγῆς πολλῶν πᾶσης τάξεως καὶ φυλῆς ἀνθρώπων. Ὁ μέγας οἰκονομολόγος Ἀδάμ Σμιθ ἀπεφάντο: «Χρόματος καὶ χρόνου φείδου» ἐν δὲ τῇ καθόλου τῶν ἀνθρωπίνων διατάξει ἡ ἐν λόγῳ ρήτρα τοῦ σοφοῦ οἰκονομολόγου ἐπέχει ἥν θέσιν τὸ δαιμόνιον: «Γινώθι σαυτὸν» ἐν τῷ χῶρῳ τοῦ ἠθικοῦ ἐκείνου κόσμου, οὗτινος γνώμων καὶ ἀπαρχὴ εἶναι ἡ συνειδησις. «Ἀσφαλῶς δύναται τις νὰ κρίνῃ τὸν χαρακτῆρα ἀνθρώπου τινος, προστίθῃσιν ὁ αὐτός, ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν κερδαίνει, οἰκονομεῖ, μεταχειρίζεται καὶ δαπανᾷ τὸ χρῆμα». «Ὁ κόσμος, ἔλεγε ποτε ὁ Κόδδεν, ὁμιλῶν περὶ ἐργασίας, εἰς δύο ἀνέκαθεν διήρηται τάξεις τὴν τὸν οἰκονόμων καὶ τὴν τῶν ἀσώτων. Ἡ οἰκοδομὴ ἀπαδῶν τῶν οἰκῶν, γεφυρῶν, πλοίων καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν μεγάλων ἐργῶν, ὅσα συνετέλεσαν εἰς τὴν γενικὴν εὐθυμερίαν καὶ πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητος, εἶναι ἔργα τῶν οἰκονόμων. Δίκαιος νόμος τῆς φύσεως, δίκαια θέλησις τῆς θείας Προνοίας, καὶ ἥθελον φανῇ ἀγύρτης, ἐάν, ἀποτεινόμενος πρὸς τὰ μέλη οἱας διήποτε κοινωνικῆς τάξεως, ἐδίδον ποτε, ἔστω καὶ ἀμυδρὰν, περὶ βελτιώσεως ἐλπίδα, ἐφ' ὅσον αὐτὴ παραμένει ἀδιάφορος, ἄφρονις καὶ ἀμέριμος περὶ τοῦ μέλλοντος». Καὶ ὁ δεινὸς ρήτωρ Ἰωάννης Βράιτ κατὰ τὸ 1819 παραπλησίαν ἔδωκε συμβουλὴν πρὸς ὁμιλῶν ἐργατῶν εἰς Ρόχδαλ. Ἀφοῦ ὑπέμνησε τοὺς λόγους τοῦ Σουίφτ, τοῦ χαρακτηρίσαντος τὴν οἰκονομίαν θυγατέρα τῆς προνοίας, ἀδελφὴν τῆς ἐγκρατείας καὶ μητέρα τῆς ἀνεξαρτησίας, «εἰς μόνος ἀσφάλης τρόπος, ἐξηκολούθησεν ὑπάρχει, ἵνα βελτιώσῃ τὴν αὐτοῦ θέσιν, καὶ ὁ τρόπος οὗτος καλεῖται **δραστηριότης, οἰκονομία καὶ τιμιότης**».

Ὁ Νέστωρ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἠθικολόγων, ὁ ἐμβριθὴς Ζόνδων παρατηρεῖ ὅτι δύο ἰδίᾳ νόδοι μαστιζοῦσι τὴν κοινωνίαν, τὸ Ἀνυπόμονον καὶ ἡ Μεγαλειομανία. Στρέψετε πέριξ τὸ βλέμμα καὶ ἴδετε πόσοι δὲν ἐταρατώθησαν δι' ἐνὸς ἄλματος ζητήσαντες νὰ ἀρθῶσιν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ κοινωνικοῦ Ταυγέτου, εἴτα δὲ οὐχὶ τὴν ἀνοιάν ἢ ἀβουλίαν αὐτῶν, ἀλλὰ τὴν τὴν τὴν αἰτιώμενοι, καὶ πόσοι δὲν καταστρέφονται δαπανῶντες καὶ τὸν ἔσχατον αὐτῶν ὀβολὸν εἰς ματαίας καὶ κούφους ἐπιδειξεις ἢ εἰς καλλωπισμὸν τοῦ σώματος, εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι τὸν βέβαιον ὀλεθρον, πρὸς ὃν ἐν ἐπιγνώσει καὶ μεμελετημένῳ βραδίζουσιν. Οὗτοι πολλὰκις μεγαλαυχοῦντες κομπορρημονοῦσι λέγοντες: Πῶς; μὴ ἐπειδὴ τὸ ἐπάγγελμα ἡμῶν ταπεινὸν, ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ ὀμνῶμεν ταπεινοί, ἢ μὴ ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς πλάστιγγος δὲν ἰσοφαρίζομεν πολλοῖς τῶν πρῶτα φερόντων, ὧν μάλιστα ὑπερτεροῦμεν κατὰ τὴν μόρφωσιν καὶ παιδείαν;

Γνωρίζομεν ὅτι ἔργον οὐδὲν ὀνειδος καὶ ὅτι ὁ ἀνθρώπος τιμᾷ ἢ ὀνειδίζει τὸ ὅπερ μετέχεται ἔργον, οὐδὲ ἀγνοοῦμεν ὅτι ὑπῆρχαν ἄνδρες ἀποδείξαντες ὅτι ὑπάρχει **δόξα ἐν τῇ ἀφανεῖ καὶ**

μεγαλείον ἐν τῇ ταπεινότητι. Διατρέχοντες τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν, εὐρίσκουμεν ὅτι ἐξ ὑπαλλήλου ἤρξατο τὸ στάδιον ὅ,τε μέγας ποιητής Οὐόρσουουρθ καὶ μυσθιστοριογράφος Οὐάλτερ Σκώτ, καὶ ὁ νῦν διδάσκει ἐν Νέα Ὑόρκῃ τῆς Ἀμερικῆς ἱεροκῆρυξ Δόκτωρ Τάλαματς, οὗτινος αἱ περιδρόμοι διδάχαι τηλεγραφούμεναι εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἐκτυποῦνται εἰς ψυλλάδια, ἐκ τῆς πωλίδεως τῶν ὁποίων οὐ μόνον καλύπτονται αἱ τηλεγραφικαὶ δαπάναι, ἀλλὰ καὶ σπουδαῖον ἐναπολείπεται κέρδος εἰς τὴν ῥηθεῖσαν ἐταιρίαν, ἐκ μερίτου ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τοῦ Λονδίνου ἤρξατο τὸ στάδιον ὁ ἄπλετον διὰ τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ ἐπιχύσας ῥῶς ἐπὶ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας Δαβὶδ Ριχάρδος, καὶ ὁ ἀστρονόμος Μπαίλν, ἐχρημάτισε μεταξουργός ὁ χημικός Ἀλλεν, τραπεζίτης ὁ ἱστοριογράφος Γκρότ, ὁ Θουκυδίδης τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἀρχιλογιστὴς ὁ διδάσκεις πολιτειολόγος Ἰωάννης Στουάαρτ Μίλλ. Ὁ Σπινόζας ἐξηκολούθει τὰς φιλοσοφικὰς ἐρεῦνας στιλπνῶν κάτοπτρα καὶ ὁ ἔξοχος βοτανικός Λινναῖος κατεσκεύαζεν ὑποδήματα. Ὁ ποιητής Μίλτων δημοδιδάσκαλος ὢν ἐγραφε ποιήσεις, ὁ σὺρ Ἰσαὰκ Νεύτων ἐπιμελητής τοῦ νομισματοκοπείου κατεγίνετο εἰς τὴν σπουδὴν τῆς φύσεως, καὶ ὁ Σαίξπηρος θεατρῶνης ὢν συνέγραψε τὰ ἄριστα τῶν δραμάτων του, καὶ δὲν γνωρίζω ἐπάγγελμα, ὅπερ δὲν ἀνέδειξεν ἕνα ἢ πλείονας ἀνδρας. Πλὴν μὴ καὶ ἡ πάτριος ἡμῶν ἱστορία δὲν διδάσκει ὅτι ὁ θεῖος Πλάτων ἐξέτισε τὰς δαπάνας τῆς εἰς Αἴγυπτον ἀποδημίας πωλῶν ἐλαιον, ὅτι Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, ὁ πρῶτος τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, Σόλων ὁ δευτερός ἰδρυτής τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ὁ μαθηματικός Ὑπεράτης ἦσαν ἐμποροὶ; Πάντες οὗτοι ἀγογγύστως διήνυσαν τὸ στάδιον τῆς πενίας, ἥτις παρέσχεεν ἴσας ἢ καὶ μείζονας τοῦ πλοῦτος ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, οὐδὲ ἐδυσανασχέοντο ὅτι πεπαιδευμένοι ὄντες πέννιες διετέλουν, ὥς ἢ παιδεῖα ἦν ἀντικείμενον ἐμπορίου. Ἀκούσατε πόσον διάφορον εἶχε περὶ τούτου γνώμην ὁ Γάλλος ἱστοριογράφος Αὐγουστίνος Θιεροῦ, οὗτινος ὁ βίος ὑπῆρξε παράδειγμα ἐπιμονῆς, δραστηριότητος καὶ αὐτοβελτιώσεως· τυφλός, ἀσθενής καὶ ἐτοιμοθάνατος ἀπεχαιρέτησε τὸ φιλολογικὸν στάδιον, ὑπὲρ οὗ ἐμύνησε καὶ κατεβλήθη διὰ τῶν ἐξῆς μεγαλοψύχων λέξεων: «Οἰαδὴποτε καὶ ἂν ἦ τῶν ἔργων μου ἡ τύχη, ἐλπίζω τὸ παράδειγμά μου νὰ φανῇ ὡφέλιμον καὶ χρησιμὸν ὡς ὅπλον κατὰ τῆς ἠθικῆς ἀσθενείας καὶ ἀδυναμίας τῆς παρούσης γενεᾶς. Διατὶ τινὲς διατείνονται τοσοῦτον κακοδοῦλως ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀλλοῦ ὅλους τοὺς πνεύμονας καὶ ἐργασίᾳ δι' ὅλα τὰ πνεύματα; Μὴ λείπῃ ἡ σοβαρὰ καὶ ἡσυχος μελέτη, τὸ καταφύγιον καὶ ἡ ἐλπίς παντός ταλαιπωρουμένου; Τυφλός καὶ ἀπελπίς, ἐν δύνامي ἐν εἰλικρινείᾳ νὰ βεβαιώσω, ὅτι ὑπάρχει τι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπέρτερον τοῦ πλοῦτος, τῶν ἡδονικῶν ἀπολαύσεων καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς υἱείας, καὶ ὅπερ εἶναι ἡ τῆς σοφίας ἀγάπη».

Ὁ Ἀρκάδιτ πρὸς τὸν ζητήσαντα συμβουλὴν νέον εἶπε: «Θάρρει καὶ αὐτοβουλτίου· ἰδοὺ αἱ δύο λέξεις αἱ ἀναπαριστῶσαι τὴν ὅλην τῶν προεκτεθέντων ἐννοίαν, ὢν πιστὸς ἀκόλουθος καὶ ὁπαδὸς ὁφείλει νὰ ἦ πᾶς τῆς προαγωγῆς αὐτοῦ κηδόμενος, φιλότιμος νέος.

Θ. Ε.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΚ ΤΟΥ Ζ. ΤΗΣ ΙΛΙΑΔΟΣ

(ΕΚΤΩΡ Σ ΚΑΙ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗΣ ΟΜΙΛΙΑ)

ΣΤ. 369—502.

Καὶ ἐμακρύνθη ταῦτ' εἰπὼν ὁ Ἐκτώρ ὁ ἀνδρεῖος·
ἐλθὼν δ' εἰς τῶν μεγάρων του τοὺς εὐοικίτους δόμους
δὲν εὗρε τὴν λευκώλενον ἐκεῖσε Ἀνδρομάχην,
ἀλλ' αὐτὴ μετὰ τοῦ παιδὸς κ' εὐπέπλου θεραπείνης
θρηνοῦσα καὶ στενάζουσα ἀνέβη εἰς τὸν πύργον
καὶ τὴν καλὴν του σύζυγον μὴ συναντῶν ὁ Ἐκτώρ
ἐστάθη ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ καὶ πρὸς τὰς δούλας εἶπε·
«Ποῦ ἔβη, τὴν ἀλήθειαν εἰπέτε μοι, ὦ δούλαί,

ποῦ ἔβη ἡ λευκώλενος ἐντεῦθεν Ἀνδρομάχην;
μὴ πρὸς τὰς ἀνδραδέλφους τῆς, τὰς εὐσταλαῖς συννύμφους,
ἢ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς, ἐκεῖ ὅπου καὶ ἄλλαι
πρὸς τὴν θεὰν προσεύχονται καλλίκομοι Τρωάδες;»
Καὶ εἶπε τότε πρὸς αὐτὸν ἡ ἐνεργὴς ταμία·
«Ἐκτώρ, ἂψ' οὐ μὲ προὔτρεψας ἀλήθειαν νὰ εἰπω,
οὔτ' εἰς τὰς ἀνδραδέλφους τῆς ἢ εὐσταλαῖς συννύμφους
ἢ τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐκεῖ ὅπου καὶ ἄλλαι
πρὸς τὴν θεὰν προσεύχονται καλλίκομοι Τρωάδες.
ἀλλ' εἰς τὸν πύργον ἔδραμε τὸν ὑψηλόν, μαθοῦσα
οἱ Τρῶες ὅτ' ἠττήθησαν κ' οἱ Ἀχαιοὶ νικῶσι·
καὶ τοῦ Ἰλίου τρέχουσα τὸ τεῖχος ἦδη φθάνει
ὥσπερ παράφρων· φέροι δὲ τὸν παῖδα ἢ τιθῆναι.

Εἴπ' ἡ γυνὴ· ἐξῆλθε δὲ τοῦ δώματος ὁ Ἐκτώρ
καὶ ἔβη τὴν αὐτὴν ὁδὸν κατ' ἀγυῖας εὐκτίστους,
τὰς Σκαῖας πύλας διαβάς ἐφθασεν εἰς τὸ ἄστυ,
διότ' ἐκεῖθεν ἐμελλε νὰ φθάσ' εἰς τὸ πεδίον
ὅπου καὶ ἡ πολύφερνος ἔδραμε σύζυγός του,
ἡ Ἀνδρομάχην, ἄνακτος μεγαλοψύχου κόρη,
τοῦ ζῶντος Ἡετίωνος εἰς τὴν δασώδη Πλάκον
εἰς Θήβην Ὑποπλάκιον ἀνάσσαν τῶν Κιλικῶν·
τὸν εὖοπλον ἢ κόρη του Ἐκτώρα συνεζεύχθη·
τοῦτον αὐτὴ συνήντησε, καὶ ἦλθεν ἡ τιθῆναι
τὸ νήπιον τὸ τρυφερὸν κρατοῦσα εἰς τοὺς κόλπους,
τὸν Ἐκτορίδην τὸν γλυκύν, ὅμοιον λαμπρῷ ἄστρῳ
ὃν ὁ πατὴρ Σκαμάδριον ὠνόμαζεν οἱ δ' ἄλλοι
ἐκάλουν Ἀστυάνακτα· διότι τὴν Τρωάδα
ἔσωζ' ὁ Ἐκτώρ ὃς ἰδὼν τὸν παῖδα ἐμειδία·
ἦξ' ὁ Ἀνδρομάχην ἴστατο δακρύουσα πλινθίον
τὴν χεῖρά του δὲ σφίγγασα τοιαῦτα τῷ προεἶπε.
«Θὰ σ' ἀπολέσ' ἡ τόλμη σου, φίλε· οὐδὲ λυπεῖσθαι
νήπιον τέκνον καὶ ἐμὲ τὴν μαύρην ἥτις χίρα
μέλλω νὰ μείνω· ἐπεὶ θὰ σὲ φονεύσουν ὅλοι
οἱ Ἀχαιοὶ ὀρμήσαντες· κάλλιον δ' ἐμοὶ εἶναι
ὅταν σὲ χάσω εἰς τὴν γῆν κ' ἐγὼ νὰ καταδύσω·
δὲν θὰ ὑπάρξῃ δι' ἐμὲ χαρὰ ἂν ἀποθάνῃς
πλὴν μόνον θλίψεις· ὀρφανὴ πατρός καὶ μητρός εἰμαι
διότι τὸν πατέρα μου ἐφόνευσ' ὁ Πηλεΐδης
τὴν πόλιν τὴν εὐοικητον πορθήσας τῶν Κιλικῶν
τὴν Θήβην τὴν ὑψηλὴν· αὐτὸν δ' ἐκεῖ φονεύσας
οὐδὲ τὸν ἐλαφύρωσε· διότι ἐσεδάσθη·
ἀλλ' εὐσεβῶς τὸν ἔκαυσε μὲ τὰ λαμπρά του ὅπλα
ἐπὶ τοῦ τάφου δι' ἔσπρισε· κ' ἐφύτευσαν πετελαῖς
πῆρις αἱ κόραι τοῦ Διὸς Ὀρεστιάδες νύμφαι·
καὶ οἱ ἐπὶ τὰ δὲ ἀδελφοὶ οὓς τότε εἶχον, ὅλοι
μίαν ἡμέραν θλιβεράν κατέβησαν εἰς Ἄδην·
πάντας αὐτοὺς ἐφόνευσεν ὁ Ἀχιλλεύς ὁ δῖος
μὲ τὰς εἰλιποδάς των βούς καὶ τὰς λευκὰς ἀμνάδας,
τὴν δὲ μητέρα, ἀνάσσαν τῆς Πλάκων τῆς εὐδένδρου,
ἂψ' οὐ αὐτὸς ἀπήγαγε μετὰ πολλῶν λαφύρων
καὶ πάλιν ἠλευθέρωσεν ἀπειρα λαβὼν δῶρα,
ἐτόξευσεν ἡ Ἀρτεμις ἐν τῷ πατρίῳ οἴκῳ·
Ἐκτώρ, σὺ εἶσαι νῦν πατὴρ καὶ σεβαστὴ μου μήτηρ,
σὺ μόνος εἶσαι ἀδελφός, σὺ φίλος σύζυγός μου·
ἦδη δ' ἐμὲ ἐλέησον καὶ μείνε εἰς τὸν πύργον
μὴ παῖδ' ἀφήνῃς ὀρφανὸν οὐδὲ γυναῖκα χίραν
καὶ παρὰ τὸν ἔρινεν τὸς ἀνδρας στήσον ὅθεν
ἡ πόλις εἶν' ἀναβατὴ κ' εὐάλωτον τὸ τεῖχος·
διότι τρεῖς οἱ ἄριστοι προσέβαλον ἐλθόντες
ὑπὸ τοὺς δύο Αἰαντας καὶ τὸν Ἰδομενέα
καὶ τὸν Τυδεΐδην τὸν θρασύν καὶ ὑπὸ τοὺς Ἀτρεΐδας·
τοῦτοξ' εἰ τις πρὸς αὐτοὺς ἐμπειρος εἶπε μάντις,
ἢ μόνῃ ἡ ἀνδρία των θρασύνει καὶ προτρέπει».

Κ' εἶπεν ὁ Ἐκτώρ πρὸς αὐτὴν ὁ μέγας καὶ ἀνδρεῖος
«ὦ γύναι, ταῦτα καὶ ἐγὼ σκέπτομαι· πλὴν μεγάλως
τοὺς Τρῶας καὶ τὰς λιγυρὰς αἰσχύνονται Τρωάδας
ἵνα δειλοῦ δίκην ἀνδρὸς μακρύνωμαι τῆς μάχης·
οὐδ' ἐπιτρέπει ἡ ψυχὴ· διότ' ἀνδρεῖος ἦμιν
καὶ ἐμαχόμεν πάντοτε μετὰ τῶν πρώτων Τρώων
ὑπερασπίζων τοῦ πατρὸς κ' ἐμοῦ τὸ μέγα κλέος